

ομιλία μνήμης γενοκτονίας ποντίων

Συγκεντρωθήκαμε σήμερα εδώ, όπως κάθε χρόνο, για να γιορτάσουμε την ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΗΣ ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑΣ ΤΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ και να αποδώσουμε φόρο τιμής στους προγόνους μας, που εξοντώθηκαν από το Τουρκικό καθεστώς του Κεμάλ. Σήμερα, κάνουμε ένα μνημόσυνο και θρηνούμε τη γενοκτονία 353.000 Ελλήνων από τις στρατιωτικές δυνάμεις του τουρκικού κράτους,

Η απίστευτη αυτή καταστροφή ολοκληρώθηκε με τον πλήρη διωγμό /τον Ξεριζωμό των Ελλήνων του Πόντου από τον τόπο του άλλων 500.000 που καταδικαστήκαν στην εξαθλίωση της προσφυγιάς Ο ξεριζωμός του Ελληνισμού από τον Πόντο, θα είχε σήμερα το ανάλογό του γεγονός, αν εξαλείφονταν οι Γάλλοι από το Παρίσι, οι Βρετανοί από την Οξφόρδη, οι Γερμανοί από τη Χαϊδελβέργη- Τι θα σήμαινε μια τέτοια πράξη σήμερα για τη ανθρωπότητα Ο Πόντος, η περιοχή απ' όπου προέρχονται οι Πόντιοι, βρίσκεται στα βορειοανατολικά παράλια της Τουρκίας και πήρε τ' όνομά του απ' τον Εύξεινο Πόντο. Η λέξη «Πόντος» σημαίνει θάλασσα και «Εύξεινος» σημαίνει φιλόξενη.

Ένα τμήμα του ελληνισμού ζούσε στα παράλια του Εύξεινου Πόντου στη Μικρά Ασία από την αρχαιότητα. Οι Έλληνες κατοίκησαν την περιοχή πριν το 1000 π.χ. Αργότερα ο Πόντος κατακτήθηκε απ' τους Πέρσες και ελευθερώθηκε απ' τον Μέγα Αλέξανδρο. Εκεί ιδρύθηκε και το βασίλειο του Πόντου με σπουδαιότερο βασιλιά τον Μιθριδάτη τον Ευπάτορα. Το 65 π.χ. οι Ρωμαίοι κατέκτησαν το κράτος του Πόντου και το χώρισαν στα δυο.

Ο ρωμαϊκός Πόντος Κατά τη ρωμαϊκή περίοδο ο Πόντος γνώρισε μεγάλη οικονομική ανάπτυξη. Η ενδοχώρα του αναπτύχθηκε εμπορικά με την ίδρυση νέων ελληνικών πόλεων. Η περίοδος της Ρωμαϊοκρατίας και της επικράτησης του χριστιανισμού σηματοδότησε την απώλεια του εθνωνυμίου Έλλην –το οποίο είχε αποκτήσει αποκλειστικά θρησκευτική σημασία δηλώνοντας τον παγανιστή– και την παράλληλη επικράτηση του ονόματος Ρωμαίος, δηλαδή Ρωμιός, που επιβιώνει μέχρι σήμερα στους παρευξείνιους ελληνικούς πληθυσμούς. Όλη η βυζαντινή αυτοκρατορία τα χρόνια εκείνα ονομάζονταν Ρωμανία.

Συνέχισε να ακμάζει κατά τη διάρκεια των βυζαντινών χρόνων, παραμένοντας ελληνικό και μετά το 1204 μ.Χ. που η Πόλη αλώθηκε απ' τους Φράγκους, ο βυζαντινός αυτοκράτορας Αλέξιος Α' ο Κομνηνός, ίδρυσε εκεί το ανεξάρτητο κράτος της Τραπεζούντας που διατηρήθηκε ως το 1451 οπότε και κατακτήθηκε απ' τον Μωάμεθ Β' τον Πορθητή.

Η άλωση της Κων/πολης όμως δεν τους αλλοίωσε το φρόνημα και την ελληνική τους συνείδηση, παρότι ζούσαν αποκομμένοι γεωγραφικά από την κυρίως Ελλάδα, ξεπέρασαν πολλές αντιξοότητες και γρήγορα κυριάρχησαν οικονομικά στα μεγάλα αστικά κέντρα. Με κέντρο την Τραπεζούντα συνέχισαν την ελληνική παράδοση. Στον Πόντο άνθισε, για εικοσιοχτώ ολόκληρους αιώνες, ο πολιτισμός των Ελλήνων. Ο ίδιος εκείνος πολιτισμός που έδωσε στην ανθρωπότητα για πρώτη φορά, την κριτική σκέψη, τη βάση της επιστήμης της έρευνας και της πολιτικής. Και φτάνουμε στον 20ο αιώνα όπου στην Τουρκία υπάρχει μια μερίδα ανθρώπων φανατικών οι νεοτούρκοι, Αυτοί στρέφονται εναντίον του σουλτάνου και

ετοιμάζουν σε μυστικά συνέδρια που διεξάγονται στη Θεσσαλονίκη από το 1908, ως και το 1911 την εκκαθάριση της Οθωμανικής αυτοκρατορίας από όλους όσους δεν είναι μουσουλμάνοι.

Τον Οκτώβριο του 1911 στη Θεσσαλονίκη οι Νεότουρκοι – ως κυβέρνηση πλέον της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας – αποφάσισαν σε συνέδριό τους την εξόντωση των μη μουσουλμανικών εθνοτήτων και τη βίαιη Τουρκοποίηση των – πολυεθνικής καταγωγής – μουσουλμανικών πληθυσμών.

Στην απόφασή τους αναφέρεται επακριβώς ότι:

“Η Τουρκία πρέπει να γίνει μωαμεθανική χώρα, όπου η μωαμεθανική θρησκεία και οι μωαμεθανικές αντιλήψεις θα κυριαρχούν και κάθε άλλη θρησκευτική προπαγάνδα θα καταπνίγεται... Αργά ή γρήγορα θα πρέπει να πραγματοποιηθεί η πλήρης Οθωμανοποίηση όλων των υπηκόων της Τουρκίας. Και είναι ολοκάθαρο ότι αυτό δεν μπορεί να γίνει με την πειθώ. Άρα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ένοπλη βία... Η μουσουλμανική κυριαρχία είναι αναπόφευκτη και μόνο στους μουσουλμανικούς θεσμούς και παραδόσεις οφείλεται σεβασμός

Το 1911 μπαίνει μπροστά το μεθοδευμένο πλάνο εξόντωσης, σύμφωνα με τα σχέδια των Νεότουρκων που θα εκτελεστεί στα χρόνια που ακολουθούσαν κατά την διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και ολοκληρώθηκε από τον Μουσταφά Κεμάλ το 1919-1923.

Έτσι ξεκίνησε η γενοκτονία των Αρμενίων, των Ελλήνων του Πόντου, των Ελλήνων της Μικράς Ασίας και της Θράκης, των Ασσυρίων και όλων των άλλων χριστιανικών πληθυσμών.

Η έμπνευση ήταν του Γερμανού συνταγματάρχη Όθων Λίμαν φον Σάντερς, που είχε αναλάβει στρατιωτικός σύμβουλος και μετά έγινε Αρχιστρατηγός του στρατού της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο). Αυτός πρότεινε στους αρχηγούς των Νεότουρκων Εμβέρ και Ταλλαάτ να εφαρμόσουν εξοντωτικές ναζιστικές συνθήκες, και τους διαβεβαίωνε ότι "Επιβάλλεται για λόγους ασφαλείας ή απομάκρυνση από τα παράλια των Ελλήνων και των άλλων χριστιανικών λαών". Η πρότασή του ήταν: "ότι οι παγωνιές και το κρύο του χειμώνα, οι βροχές και η μεγάλη υγρασία, ο ήλιος και η τρομερή ζέστη του καλοκαιριού, οι αρρώστιες του εξανθηματικού τύφου και της χολέρας, οι κακουχίες και η ασιτία, θα φέρουν το ίδιο αποτέλεσμα που λογαριάζετε σεις με το δικό σας σχέδιο, δηλαδή να τους ξεκαθαρίσετε με σφαγές. Με το σύστημα που σας προτείνω, ο θάνατός τους είναι βέβαιος.

Το σχέδιο λοιπόν που μπαίνει πια σε εφαρμογή είναι η Α΄ φάση της Γενοκτονίας κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου (1914-1918) και προβλέπει την βίαιη απομάκρυνση των χριστιανών για να δημιουργηθεί εκεί το νέο τουρκικό κράτος.

Η επιχείρηση αυτή ξεκινά αρχικά από την Θράκη Με βίαια μέσα, με εμπορικό αποκλεισμό, με βαριά φορολογία, λεηλασίες περιουσιών, τρομοκρατικές και

δολοφονικές επιθέσεις, ατιμώσεις, ομαδικές σφαγές, εξανάγκασαν τους Θρακιώτες να εγκαταλείψουν την Αν. Θράκη. Έτσι την περίοδο 1913 – 1917, 232.000 Θρακιώτες εξαναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις πανάρχαιες πατρογονικές εστίες και να καταφύγουν στην ελεύθερη Ελλάδα και σε χώρες του εξωτερικού.

Άλλοι 96.000 οδηγήθηκαν στην Μ. Ασία σε καταναγκαστικά έργα.

Το οικουμενικό πατριαρχείο, σε ένδειξη πένθους, έκλεισε στις 15 Μαΐου 1914 όλες τις εκκλησίες και τα σχολεία και κατήγγειλε τους διωγμούς στις δυνατές χώρες της εποχής. Δεν κατάφερε, όμως, τίποτε γιατί ξέσπασε ο Α' παγκόσμιος πόλεμος και η Τουρκία έλαβε μέρος σε αυτόν στο πλευρό της Γερμανίας. Αυτό την διευκόλυνε ακόμη περισσότερο να ολοκληρώσει το σχέδιο εξόντωσης των Ελλήνων χριστιανών το οποίο επεκτείνεται το 1914, και στον Πόντο με το Μεγάλο Διωγμό. (1914-1918). **Το 1915 είναι το ορόσημο για τους Έλληνες του Πόντου** Ο Εμβέρ Πασας ασχολείται με την εξόντωση των Ελλήνων ιδιαίτερα του Πόντου, του πρώτου «διωγμού» με τον «λευκό θάνατο» των Ελλήνων.

Ας δούμε όμως πως τα κατάφεραν, Στην αρχή έγινε οικονομικός πόλεμος. Πριν από οτιδήποτε άλλο, ήταν ανάγκη να αποδυναμωθούν οι οικονομικά ισχυροί Έλληνες Επιβλήθηκε παράλογη φορολογία που οδηγούσε αρκετούς σε οικονομική αφαίμαξη και τελικά σε μετανάστευση. Κάθε τι ελληνικό απαγορεύτηκε και τα ελληνικά καράβια έχασαν το δικαίωμα να αράζουν σε τούρκικα λιμάνια. Οι τοπικές εφημερίδες, παρακινούσαν τους τούρκους σε επιθέσεις και διωγμούς κατά των ελλήνων. Πολλοί έλληνες χωρικοί βρίσκονταν καθημερινά σκοτωμένοι στο δρόμο ή στα χωράφια τους. Οργανωμένες συμμορίες, λεηλατούσαν σπίτια, περιουσίες και χωριά ολόκληρα. Ο εμπνευστής και εγκέφαλος της γενοκτονίας, ο Μεχμέτ Ταλαάτ, υπουργός εσωτερικών της Οθωμανικής αυτοκρατορίας καλούσε με τηλεγραφήματα τους πολιτικούς και στρατιωτικούς διοικητές των τούρκικων νομών να μη δείχνουν κανένα έλεος στους χριστιανούς.

Τον Ιούλιο του 1914, κηρύχτηκε γενική επιστράτευση στην Τουρκία η οποία έμπαινε στον Α παγκόσμιο πόλεμο στο πλευρό των Γερμανών. Για πρώτη φορά επιστρατεύτηκαν και οι χριστιανοί. Όμως δεν τους δίνουν όπλα αλλά τους στέλνουν στα λεγόμενα «τάγματα εργασίας» («Αμελέ Ταμπουρού»).

Η στρατολόγηση των Ελλήνων στα "αμελέ ταμπουρού" ήταν ένα σατανικό σχέδιο, που απέβλεπε στην εξόντωση του αρσενικού ελληνικού πληθυσμού.

Στρατολογούσαν ολόκληρο τον ανδρικό πληθυσμό εκτός από γέρους και παιδιά.

Εκεί τους ανάγκαζαν να σπάζουν πέτρες 12 ώρες την ημέρα, να φτιάχνουν στρατιωτικούς δρόμους, να τρώνε ό,τι περίσσευε από τα...ζώα(το άλεθαν και το μοίραζαν στο συσσίτιο σαν φόρμες ψωμιού) και να κοιμούνται στην ύπαιθρο.

Οι παγωνιές, οι βροχές, η τρομερή ζέστη, οι αρρώστιες, (εξανθηματικός τύφος –χολέρα) έφεραν το αποτέλεσμα, που προέβλεψε ο γερμανός

αξιωματούχος λέγοντας: “ Με το σύστημα που σας προτείνω, ο θάνατος τους είναι βέβαιος, αλλά πριν πεθάνουν θα προσφέρουν για το έθνος τις πολύτιμες υπηρεσίες..... Επιπλέον οι γυναίκες δεν θα γεννούν παιδιά κι έτσι θα λυθεί το δημογραφικό σας πρόβλημα , ενώ η μισητή κι άτιμη αυτή ράτσα θα ξεκληριστεί....Οι δε περιουσίες των Γιουνάν θα περάσουν στο δημόσιο, δηλαδή σε όλους...”

Οι Τούρκοι ανακάλυπταν τότε πολύ πριν από τον Χίτλερ τα στρατόπεδα του θανάτου..

Αλλά οι Τούρκοι δεν περιοριζόταν μόνο σ' αυτά. Το κράτος έκανε ότι μπορούσε για να αναγκάσει τους ανεπιθύμητους χριστιανούς να φύγουν απ' τον τόπο τους., με απαγχονισμούς, δολοφονίες και βιασμούς, Μετά συλλαμβάνουν μια τρομερή επινόηση, ένα σύστημα εξόντωσης των χριστιανών με ατελείωτες Πορείες θανάτου που λέγονταν «**Λευκές**» **σφαγές**. Έτσι οι Τούρκοι θα μπορούσαν να ισχυριστούν πως όλα αυτά γίνονταν για στρατιωτικές ανάγκες και πως τα χέρια τους δεν είχαν λερωθεί με αίμα, γιατί οι χριστιανοί θα πέθαιναν μόνοι τους στο δρόμο!»

Η λευκή σφαγή ήταν η αργή εξόντωση όλων των χριστιανών της περιοχής από την κακομεταχείριση, το κρύο, την παρατεταμένη στέρηση νερού και τροφής, τον αποκλεισμό σε μπουντρούμια, τόσο μικρά, που να μη χωράς όρθιος.

Σύμφωνα με μαρτυρίες οι Τούρκοι ανάγκαζαν τους Έλληνες να φεύγουν από τα σπίτια τους για πάντα τους εξόριζαν δηλαδή μέσα στην βαρύτερη κακοκαιρία, χωρίς να τους επιτρέψουν να παραλάβουν ούτε τρόφιμα, ούτε στρώματα. Μέσα στο χειμώνα τα γυναικόπαιδα και οι γέροι οδηγούνταν χιλιάδες χιλιόμετρα προς τον θάνατο... Οι άνδρες καθ' οδόν απάγονταν και εκτελούνταν..

Τα κυβερνητικά όργανα που τους συνόδευαν δεν επέτρεπαν στα θύματά τους να σταθμεύουν σε κατοικημένα μέρη, αλλά μόνο σε μέρη έρημα και εκτεθειμένα στις χειμερινές συνθήκες. Ο σκοπός ήταν διπλός: πρώτα να μην μπορούν να στεγασθούν και έπειτα να μην μπορούν να αγοράσουν τρόφιμα. Δεν επέτρεπαν για κανένα λόγο να δώσουν βοήθεια στους γέρους γονείς ή στα ανήλικα παιδιά και στους αρώστους, οι οποίοι εγκαταλείπονταν στα φαράγγια και στα δάση και πέθαιναν από την πείνα ή αποτελειώνονταν από την λόγχη των Τούρκων. Αλλά και σε όσους επιβίωναν μέσα στον συνωστισμό, τη βρώμα, και την ψείρα, έπεφταν πάνω τους φοβερές επιδημίες Πρώτη η δυσεντερία, έπειτα ο τύφος, στο

τέλος η πανούκλα. Ο λευκός θάνατος που είχαν τόσο καλά ετοιμάσει οι Τούρκοι έπαιρνε καθημερινά τη ζωή δεκάδων χιλιάδων χριστιανών.

Σύμφωνα με μια έκθεση της Ελληνικής Πρεσβείας, με ημερομηνία τον Ιούνιο του 1915 είναι γραμμένα τα εξής: «Οι εκτοπιζόμενοι από τα χωριά τους δεν είχαν δικαίωμα να πάρουν μαζί τους ούτε τα απολύτως αναγκαία. Γυμνοί και ξυπόλητοι, χωρίς τροφή και νερό, δαρμένοι και βριζόμενοι, περπατούσαν μήνες ολόκληρους προς τα βάθη της Τουρκίας. Οι περισσότεροι απ' αυτούς πέθαιναν κατά την πορεία από τα βασανιστήρια. Το τέρμα του ταξιδιού δεν σήμαινε και τέρμα των δεινών τους, γιατί οι βάρβαροι κάτοικοι των χωριών, τους παρελάμβαναν για να τους καταφέρουν το τελειωτικό πλήγμα ...». Όποιος γλύτωνε απ' τις δολοφονίες, πέθαινε από την πείνα ή τις αρρώστιες. ο Πολυχρόνης Ενεπεκίδης στην μελέτη του ονομάζει αυτές τις πορείες «**Άουσβιτς εν ροή**».

Σε διάφορα μέρη της χώρας ιδρύθηκαν λουτρώνες δήθεν για στρατιωτικούς λόγους. Τα κυβερνητικά και αστυνομικά όργανα που οδηγούσαν τους μετατοπιζόμενους εξανάγκαζαν τους δυστυχείς για λόγους δήθεν υγιεινής να λουσθούν. Έβαζαν κατά εκατοντάδες άνδρες, γυναίκες και παιδιά στα λουτρά, γυμνούς με θερμοκρασία 40 βαθμών. Τα ρούχα των δυστυχών κλέβονταν. Όταν έβγαιναν από το λουτρό, τους εξανάγκαζαν να παρατάσσονται στο χιόνι και με θερμοκρασία κάτω του μηδενός και να περιμένουν επίσκεψη του αστυνόμου για καταμέτρηση, ο οποίος ποτέ δεν ερχόταν πριν από μία ώρα. Έπειτα άλλη μία ώρα περίμεναν το γιατρό για ιατρική επιθεώρηση. Κατά την επιθεώρηση χαρακτηρίζονταν άρρωστοι οι νεώτεροι και υγιέστεροι, οι οποίοι θανατώνονταν κατά την αποστολή στο νοσοκομείο.»

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο θα εκδώσει το 1919 έναν απολογισμό με τίτλο «*Μαύρη Βίβλος διωγμών και μαρτυριών του εν Τουρκία Ελληνισμού (1914-1918)*». Η «*Μαύρη Βίβλος*», συντάχθηκε από την Κεντρική Επιτροπή υπέρ των Μετατοπισθέντων Ελληνικών Πληθυσμών. Εκδόθηκε στα ελληνικά και στα γαλλικά.

Παρόλα αυτά η Ποντιακή περηφάνια δεν έσκυψε το κεφάλι, Τον Δεκεμβρίου του 1917 Οι Έλληνες του Πόντου, σε Γενική τους Συνέλευση αποφασίζουν την ίδρυση αντάρτικων ομάδων στα βουνά, με σκοπό την προστασία των αμάχων σημειώνοντας αρχικά μεγάλες νίκες κατά των Τούρκων Το σύνθημα που κυριάρχησε στη συνέλευση ήταν: «Να ληστέψουμε τους ληστές».

Τα μέλη της Ποντιακής αντίστασης έφταναν στις 12.000 περίπου στα 1921.

Μεγάλη συμμετοχή στις ένοπλες ομάδες έχουν και οι γυναίκες. Η σημαντικότερη αντάρτικη ομάδα της περιόδου ως το 1918, έχει για αρχηγό την καπετάνισσα Πελαγία, η οποία αναλαμβάνει την διοίκηση μετά τον θάνατο του άντρα της. Οι αντάρτες προμηθεύονται τον οπλισμό τους από τις μάχες, και το παράνομο δίκτυο που έχουν δημιουργήσει στις ελληνικές κοινότητες της Ρωσίας

Σύντομα το κίνημα των ανταρτών φουντώνει και φτάνει τους 18.000 ένοπλους. Όπως μας πληροφορεί ένας οπλαρχηγός, το ποντιακό αντάρτικο ήταν μοιρασμένο σε 300 ομάδες με ξεχωριστούς καπετάνιους. Οι τουρκικές πηγές λένε πως έγιναν «ο φόβος και ο τρόμος των τουρκικών χωριών». Ήταν ένας αυθόρμητος και μέχρις εσχάτων αγώνας που έσωσε την τιμή και την υπόληψη του ποντιακού λαού και μπορεί θαυμάσια να παραλληλιστεί με την επανάσταση που ξεκίνησαν οι Έλληνες το 1821. Οι Πόντιοι αγωνιστές, όπως ο Αναστάσιος Παπαδόπουλος, ήταν λαϊκοί ήρωες που όρθωσαν το ανάστημά τους και αντιτάχθηκαν στις δυνάμεις της βίας, και του ρατσισμού του τουρκικού καθεστώτος. Τα θύματα της γενοκτονίας θα ήταν πολύ περισσότερα, αν δεν υπήρχε το ποντιακό αντάρτικο.

Δυστυχώς το ελληνικό κράτος δεν μπορεί να κατανοήσει την δυναμική που έχει ο ποντιακός αγώνας. Καμιά βοήθεια δεν αποστέλλεται στους Έλληνες αντάρτες του Πόντου. Στον Πειραιά φορτώνεται ένα πλοίο με όπλα και πυρομαχικά για να αποσταλεί στην Αμισό, το οποίο όμως δεν ξεκινά ποτέ. Αντλιθετα ο Κεμάλ Πασάς στέλνει κατά των Ποντίων ανταρτών την 3η στρατιά του τουρκικού στρατού.

Οι αντάρτες βρίσκονται σε κατάσταση απόγνωσης. ακόμη και οι Σοβιετικοί έχουν αποκόψει τους δρόμους εφοδιασμού από τις ελληνικές κοινότητες της Ρωσίας.

Η ήττα της Τουρκίας από τις δυνάμεις της Αντάντ με το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου έφερε μια προσωρινή ανάπαυλα στο απάνθρωπο σχέδιο των Νεότουρκων. Η νέα τουρκική κυβέρνηση υποχρεώνεται από τις νικήτριες δυνάμεις να δώσει άδειες επιστροφής στους λίγους εξόριστους που είχαν απομείνει.

Οι Πόντιοι πίστεψαν ότι το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου θα έφερνε και οριστικό τέρμα στα δεινά τους, αλλά διαψεύστηκαν.

Οι εκκλήσεις τους για να συμπεριληφθούν στο ελληνικό κράτος δεν εισακούστηκαν από τον Ελευθέριο Βενιζέλο, ο οποίος θεωρούσε ότι ο Πόντος ήταν πολύ απομακρυσμένος από τις υπόλοιπες ελληνικές περιοχές με αποτέλεσμα να είναι αδύνατη η υπεράσπισή του από τις τουρκικές επιδρομές.

Σε αντάλλαγμα Ο Βενιζέλος πρότεινε να προχωρήσουν οι Πόντιοι στη δημιουργία μιας ομοσπονδίας με τους Αρμένιους, και πράγματι ο

αρχιεπίσκοπος Τραπεζούντας Χρύσανθος Φιλιππίδης και ο πρόεδρος των Αρμενίων Αλέξανδρος Χατισιάν υπέγραψαν τον Ιανουάριο του 1920 συμφωνία για τη δημιουργία Ποντοαρμενικού κράτους. Ομως τον Νοέμβριο του 1920 ο αρμενικός στρατός ηττήθηκε στο Ερζερούμ από τις δυνάμεις του Κεμάλ με αποτέλεσμα να συνθηκολογήσουν οι Αρμένιοι και να μείνουν οι Πόντιοι μόνοι τους

Η Β' φάση της Γενοκτονίας έγινε την περίοδο του ελληνοτουρκικού πολέμου (1919-1922). Σαν σήμερα, στις 19 Μαΐου 1919, αποβιβάστηκε ο Κεμάλ Ατατούρκ μαζί με τον στρατό του στην Σαμψούντα, στον Πόντο. Αυτή η ενέργεια του Κεμάλ σηματοδοτεί την έναρξη της κύριας και σκληρότερης φάσης της Ποντιακής Γενοκτονίας.

Ο Μουσταφά Κεμάλ μετά τη νίκη του στο μικρασιατικό μέτωπο στρέφει το στρατό του στον δυτικό Πόντο, προκειμένου να εξοντώσει τον εναπομείναντα ανδρικό πληθυσμό, που ζει κρυμμένος στα βουνά και προστατεύει τα γυναικόπαιδα. Σύμφωνα με τις συμβουλές των Γερμανών και Ρώσων φίλων του αποβιβάζεται ο ίδιος στη Σαμψούντα για να ξεκινήσει τη δεύτερη και πιο άγρια φάση της Ποντιακής Γενοκτονίας. Αποφασίστηκε να επικεντρωθούν οι δραστηριότητες γύρω από τη Σμύρνη που θεωρείτο κέντρο της υπονομευτικής δραστηριότητας».

Οι προύχοντες και οι προσωπικότητες του πνεύματος, συνελήφθησαν και καταδικάστηκαν σε θάνατο **από τα λεγόμενα "Δικαστήρια της Ανεξαρτησίας"** στην Αμάσεια, κατά τον Σεπτέμβριο του 1921. Το δικαστήριο που τους έκρινε πάντα ένοχους ήταν γρήγορο και κωμικοτραγικό. Η απόφαση του δικαστηρίου ήταν σχεδόν πάντα ο θάνατος στην αγχόνη. Η συκοφαντία, το ψέμα, η υποκρισία και η σκηνοθεσία οργιάζαν κυριολεκτικά.

Ο Μουσταφά Κεμάλ με τη λειτουργία των δικαστηρίων ανεξαρτησίας είχε διπλό σκοπό.

1ον) Να παρουσιάσει ως απόλυτα νόμιμο το έργο της καταστροφής του μικρασιατικού ελληνισμού.

2ον) Να θανατώσει, από την άλλη, τους σημαντικότερους ανθρώπους των πιο αναπτυσσόμενων πόλεων με πολύ μεγαλύτερη σιγουριά απ' ό,τι με την εξορία, όπου θα μπορούσαν πιθανόν να σωθούν. Έτσι εκατοντάδες άνθρωποι κρεμάστηκαν ή τουφεκίστηκαν κυρίως στην Αμάσεια, όπου οι φυλακές ξεχείλισαν από διακεκριμένες προσωπικότητες των επιστημών και του εμπορίου, προερχόμενες απ' όλα τα μέρη της περιοχής του Πόντου.

Ο Κεμάλ με βοήθό του τον ο Τοπάλ Οσμάν έναν λαθρέμπορο καπνού που εκτελούσε τα εφιαλτικά του σχέδια των διωγμών του άμαχου ελληνικού

πληθυσμού έγιναν αγριότεροι σχεδόν απάνθρωποι. Ήταν το τελικό χτύπημα για τον ελληνισμό του Πόντου.

Η διαταγή της γενικής διοίκησης του Κεμάλ γράφει : “ κάθε στρατιώτης πρέπει να κάνει το καθήκον του και να σκοτώσει 4-5 Έλληνες για το μεγαλείο της πατρίδας. Όλοι οι άνδρες διατάσσονται να συμμορφωθούν με αυτήν τη διαταγή ...” Έτσι σκότωναν κάθε έλληνα που έβρισκαν στο δρόμο..και με την δικαιολογία της «ασφάλειας του Τουρκικού κράτους» Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε κυρίως στις περιοχές της Σαμψούντας και της Πάφρας και ανάγκασε ένα μεγάλο μέρος του ελληνικού πληθυσμού από τον φόβο να μετακινηθεί προς το αφιλόξενο εσωτερικό μέρος της Μικράς Ασίας με πολυήμερες εξοντωτικές πορείες

Οι πόλεις και τα χωριά κάηκαν, οι χωρικοί σφάχτηκαν, ατιμάστηκαν, εξορίστηκαν ή έφευγαν ομαδικά στα δάση και στα βουνά. Παράλληλα, άρπαζαν βίαια νεαρά κορίτσια και αγόρια από τις οικογένειές τους, τα οποία δίνονταν για τα χαρέμια των εύπορων Τούρκων

Μέσα σε λίγα χρόνια ο Κεμάλ εξόντωσε τον ελληνισμό του Πόντου και της Ιωνίας.

Η ήττα του ελληνικού στρατού στα βάθη της Μικράς Ασίας το καλοκαίρι του 1922, και η φωτιά που κατέστρεψε τη Σμύρνη σηματοδοτεί την τελευταία πράξη του Ποντιακού Δράματος.

Η Γενοκτονία και ο Ξεριζωμός των Ελλήνων, από μια περιοχή στην οποία ο Ελληνισμός είχε συνεχή και λαμπρή παρουσία 2.800 ετών, ξεκίνησε το 1906 από τη Θράκη ολοκληρωνόταν τώρα στη Σμύρνη από τους Νεότουρκους. Οι ελληνικές και αρμενικές συνοικίες της Σμύρνης παραδόθηκαν στις φλόγες, ενώ οι κάτοικοί τους αναζητούσαν απεγνωσμένα τρόπο διαφυγής προς το Αιγαίο, κάτω από τα αδιάφορα βλέμματα των πληρωμάτων των συμμαχικών πλοίων τα οποία τηρούσαν στάση αυστηρής ουδετερότητας (όπως είχαν διαταχθεί) μπροστά στη σφαγή, ενώ καταγράφηκαν και περιπτώσεις όπου οι άνδρες των πληρωμάτων χτυπούσαν με ραβδιά τα χέρια ή έριχναν καυτό νερό στους χριστιανούς που παρακαλώντας προσπαθούσαν να ανεβούν στα καταστρώματα για να σωθούν. Μετά την καταστροφή της Σμύρνης Κανέναν δεν έμεινε πίσω εκτός απ' αυτούς που εκτουρκίστηκαν με τη βία. ο Έλληνας πρόξενος, στην τελευταία σελίδα του Προξενείου της Τραπεζούντας έγραφε ότι «αφήνουμε πίσω μας εκατό χιλιάδες εξισλαμισμένους Έλληνες». Κι αυτό ήταν το τέλος.

Στις 30 Ιανουαρίου του 1923 υπογράφηκε η συνθήκη της Λωζάνης σύμφωνα με την οποία, θα γίνονταν ανάμεσα στις δύο χώρες υποχρεωτική ανταλλαγή των Πληθυσμών. Οι 500.000 περίπου μουσουλμάνοι Έλληνες θα μεταφέρονταν στην Τουρκία ενώ 1.300.000 χριστιανοί που ζούσαν στην Τουρκία θα έρχονταν στην Ελλάδα

Ο Ατατούρκ συμφωνεί να μεταφερθούν οι Έλληνες του Πόντου με τούρκικα καράβια στην Κωνσταντινούπολη και από εκεί με Ελληνικά πλοία στην Ελληνική επικράτεια. Οι Πόντιοι θα αναγκαστούν να αναζητήσουν Νέες -Πατρίδες ,με το κύριο σώμα του Ελληνισμού του Ευξείνου Πόντου να καταφεύγει στη Μητέρα Ελλάδα, αλλά και μια μερίδα να εγκαθίσταται στις Νότιες περιοχές της Ρωσίας. Οι εκτιμήσεις για τον αριθμό των Ποντίων που αποβιβάστηκαν στην Ελλάδα δεν είναι ακριβείς, 8 μήνες αργότερα η ανταλλαγή είχε ολοκληρωθεί. Περισσότεροι από 1.300.000 Μικρασιάτες πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν στην Ελληνική επικράτεια κατά την δεκαετία του 1920.

Θα ακολουθήσουν τα δύσκολα χρόνια της προσφυγιάς. Της παράγκας, του συνοικισμού, των λασπόδρομων. Της φτώχειας, της αρρώστιας και της καταφρόνιας. Στην Ελλάδα δημιουργείται ένα καινούργιο πρόβλημα με τις χιλιάδες πρόσφυγες που καταφτάνουν καθημερινά γνωστό σαν **προσφυγικό ζήτημα**.

Τα πρώτα χρόνια της ζωής στη νέα πατρίδα δεν ήταν σίγουρα και τα πιο ευχάριστα. . Η Ελλάδα είχε μόλις βγει από έναν πόλεμο και ήταν πάμφτωχη. Το έργο της προσφυγικής αποκατάστασης ήταν τεράστιο και η ελληνική κυβέρνηση δεν μπορούσε να το αντιμετωπίσει από μόνη της. Για το λόγο αυτό ζήτησε τη βοήθεια της διεθνούς κοινότητας. Πραγματικά διάφορες φιλανθρωπικές οργανώσεις, κυρίως αγγλικές και αμερικάνικες, όπως η American Bible Society, η Save the Children Fund και η All British Appeal προσέφεραν σημαντικά στην ανακούφιση των προσφύγων

Οι ΝΤΟΠΙΟΙ Κ'ΑΤΟΙΚΟΙ δεν τους καλοδέχτηκαν αρχικά Τους ονόμαζαν Τουρκόσπορους γιατί κανένας δεν είχε φροντίσει να τους ενημερώσει. Όμως οι πρόσφυγες θα κατορθώσουν όχι μόνο να ζήσουν αλλά και να προοδεύσουν στα χώματα της ελληνικής πατρίδας. Θα ξεχωρίσουν και θα διακριθούν. Θα είναι οι νικητές της μάχης με το θάνατο. Υπολογίζεται ότι γύρω στις 700.000 ήλθαν κυρίως στους νομούς Δράμας, Κιλκίς, Καβάλας, Ξάνθης, Κοζάνης, Πρέβεζας και στα αστικά κέντρα Αθήνα, Πειραιά και Θεσσαλονίκη, και εντάχθηκαν στην ελληνική κοινωνία.

Οι πρόσφυγες με τις γνώσεις και το έργο τους συνεισέφεραν πάρα πολλά στην μητέρα Ελλάδα και βοήθησαν στην οικονομικά και κοινωνική ανόρθωση του κατεστραμμένου ελληνικού κράτους . Η μαρτυρική προσφυγική οδύσσεια του ποντιακού λαού δεν τον λύγισε, απεναντίας ο δυναμισμός και το ασάλινο πείσμα τους έγιναν τραγούδι, έγιναν χορός, έκφραση ζωής και ύπαρξης, πηγή αντοχής για να ξεπεράσει τα κατάλοιπα του βίαιου ξεριζωμού

Τα τραγικά αυτά γεγονότα αναγνωρίζονται επισήμως ως γενοκτονία από το ελληνικό κράτος, την Κύπρο, την Αρμενία, την Σουηδία, ορισμένες ομοσπονδιακές δημοκρατίες της Ρωσίας, την Σερβία, οκτώ πολιτείες των ΗΠΑ και την Αυστραλία[αλλά και από διεθνείς οργανισμούς όπως η Διεθνής Ένωση Μελετητών Γενοκτονιών.

Ήταν μια από τις πρώτες σύγχρονες γενοκτονίες, ένα προμελετημένο έγκλημα, εναντίον του Ελληνικού λαού από την κυβέρνηση των Νεότουρκων . Το ότι είκοσι αιώνες μετά Χριστόν μπόρεσε ένας μικρός και οπισθοδρομικός λαός, όπως οι Τούρκοι, να διαπραξεί τέτοια εγκλήματα εναντίον του πολιτισμού και της προόδου του κόσμου, είναι ένα ζήτημα που θα έπρεπε να κάνει όλους τους ευσυνείδητους λαούς να σταθούν και να σκεφθούν...

Δεν γνωρίζουμε πόσα ήταν τα θύματα της Γενοκτονίας κατά περιοχή, ούτε πόσοι έχασαν τη ζωή τους κατά τη διαδρομή προς την Ελλάδα, ούτε πόσοι πέθαναν στην Ελλάδα από τις άθλιες συνθήκες διαβίωσης κατά την πρώτη δεκαετία (αντιστοιχούσαν τρεις θάνατοι σε μία γέννηση).

Ο αριθμός 353.000 που έχει επικρατήσει δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Υπάρχει όμως πρόβλημα στο να δικάσουν οι γενοκτόνοι γιατί δίχως προϊσχύοντα νόμο δεν υπάρχει έγκλημα ούτε ποινή. Ο όρος της Γενοκτονίας δεν υπήρχε την εποχή εκείνη, υπήρχε μόνο ο όρος "**Εγκλήματα κατά της Ανθρωπότητας**". Έτσι η τιμωρία και καταδίκη εκείνων συναντάει ένα μεγάλο

ερωτηματικό γιατί η τιμωρία δεν μπορεί να δράσει αναδρομικά. **Η γενοκτονία ως όρος διαμορφώθηκε 20 χρόνια μετά κυρίως στη δίκη της Νυρεμβέργης το 1945, όπου δικάστηκε η ηγεσία των ναζιστών εγκληματιών για τα εγκλήματα κατά των Εβραίων στον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο.. Αποτελεί το βαρύτερο έγκλημα, για το οποίο μάλιστα δεν υπάρχει παραγραφή**

Με αρκετή, ομολογουμένως, καθυστέρηση, η **Βουλή των Ελλήνων ψήφισε ομόφωνα στις 24 Φεβρουαρίου 1994 την ανακήρυξη της 19ης Μαΐου ως Ημέρα Μνήμης για τη Γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού**. γιατί την ημέρα εκείνη, στα 1919, ο Κεμάλ έφτασε στη Σαμψούντα και ξεκίνησε η δεύτερη και τελευταία φάση της σφαγής. **Η 19η Μαΐου στην Τουρκία είναι εθνική γιορτή.**

Για τους Έλληνες αντίθετα η 19η Μαΐου είναι μέρα πένθους γιατί πριν από ενενήντα τέσσερα χρόνια έγινε η μεγαλύτερη καταστροφή που γνώρισε ο Ελληνισμός. Το Γένος δεν έχασε τότε απλώς ένα κομμάτι του, αλλά στην κυριολεξία, έχασε τον μισό εαυτό του. Μετά το 1922, έχει μείνει η κυρίως Ελλάδα,. Εκείνο που πρέπει να τονίσουμε είναι, ότι όλοι οι Δυτικοί «Σύμμαχοι» (Άγγλοι, Γάλλοι, Ιταλοί) στήριξαν τον Κεμάλ, τον σφαγέα του Μικρασιατικού Ελληνισμού για δύο λόγους.

Πρώτον, επειδή η Ελλάδα αν έπαιρνε στο επίσημο κράτος την Μ. Ασία θα ανερχόταν αμέσως σε μεγάλη δύναμη, πράγμα που δεν συνέφερε καμία από τις Μ. Δυνάμεις.

Δεύτερον, επειδή από εκείνη την εποχή ήθελαν η Τουρκία να αποτελεί, όπως συμβαίνει και σήμερα, τον ενδιάμεσο κρίκο ανάμεσα στον Ευρώπη και την Ασία.

Πέραν όμως από αυτά, σε βάρος των Μικρασιατών προσφύγων δεν έγιναν μόνο οι τουρκικές φρικαλεότητες, αλλά και δύο βασικότες παραβιάσεις των ανθρωπίνων τους δικαιωμάτων και μάλιστα όχι από τους τούρκους αλλά από την Διεθνή Κοινότητα. Οι Έλληνες υποχρεώθηκαν σε ανταλλαγή, άρα αναγκάστηκαν να φύγουν από τη Μ.

Ασία, ενώ η παραμονή σε έναν οποιονδήποτε τόπο είναι, αναφαίρετο δικαίωμα κάθε ανθρώπου, σύμφωνα με τα ανθρώπινα δικαιώματα, Αλλά ακόμη χειρότερα παραβιάστηκαν τα δικαιώματα τους, όταν υπό την πίεση των Μ. Δυνάμεων, το 1930, η ελληνική κυβέρνηση ουσιαστικά χάρισε στο Τουρκικό δημόσιο τις περιουσίες τουλάχιστον 1.500.000 Μικρασιατών Ελλήνων. Η αισχρή αυτή συμφωνία αποτελεί μοναδικό παράδειγμα παγκοσμίως απροκάλυπτης ληστείας, που έγινε με τη συγκατάθεση της Κοινωνίας των Εθνών.

Το 1921 – 1922 τα μεγάλα κράτη το καθένα από αυτά για δικούς του λόγους βοήθησαν τον Κεμάλ με τη σιωπή και την ανοχή τους στην εξολόθρευση των Ελλήνων. Τα κράτη που έπαιξαν καταλυτικό ρόλο την εποχή εκείνη είναι: Γερμανία, Αυστρία, Αγγλία, Γαλλία, Ιταλία. Η Ρωσία μετά την επικράτηση του κομμουνισμού συνεργάστηκε με τον Κεμάλ σε βάρος των Ελλήνων, ενώ οι ΗΠΑ τήρησαν μια ένοχη σιωπή. Όλοι γνώριζαν και όλοι σιωπούσαν

Η 19η Μαΐου είναι ημέρα μνήμης, Δυστυχώς στη χώρα μας ξεχνάμε εύκολα.

Εμείς, οι νέες γενιές οφείλουμε να απαιτούμε το δικαίωμα στην ιστορική γνώση και μνήμη οι οποίες πρέπει να μεταλαμπαδεύονται από γενιά σε γενιά. Ούτε επιτρέπεται να θυσιάζουμε την ιστορική αλήθεια σε καμία σκοπιμότητα, όπως, δυστυχώς, καθιερώθηκε να γίνεται απ' τον καιρό που χαραχτηκε η λεγόμενη ελληνοτουρκική φιλία.

Και προσέξτε και κάτι άλλο: ιστορία δεν είναι απλή καταγραφή γεγονότων και εμπλουτισμός γνώσεων. Είναι ένας τρόπος να σκεφτόμαστε και να ερμηνεύουμε τα γεγονότα Εκεί αρχίζουν τα δύσκολα γιατί ο καθένας την διαβάζει και την ερμηνεύει όπως θέλει

Έτσι βλέπουμε τα τελευταία χρόνια να απαξιώνονται και αμφισβητούνται έννοιες όπως η έννοια του έθνους και της πατρίδας. Έννοιες ιερές για τους Έλληνες από την αρχή της ιστορίας τους, Σήμερα η νέα τάξη πραγμάτων, αυτή που ονειρεύεται παγκόσμια διακυβέρνηση, συναντά εμπόδια στα σχέδιά της με αυτές τις έννοιες και βαφτίζει αυτόν που αγαπά την πατρίδα του εθνικιστή, τον υπερήφανο για τον πολιτισμό του, ρατσιστή και την μικρασιατική καταστροφή

«συνωστισμό στο λιμάνι της Σμύρνης”. Οι ισχυροί ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝ διάφορες μεθόδους για να χάσουμε το δρόμο μας, για να ξεχάσουμε ότι είμαστε Έλληνες και Χριστιανοί. Όμως η Ιστορία του Ποντιακού Ελληνισμού αποτελεί τμήμα της ιστορίας των Ελλήνων και οφείλουμε να την γνωρίζουμε. Και ειδικά όταν παρόμοια γεγονότα και παρόμοια πολιτική συνεχίστηκε στην **Κωνσταντινούπολη** το 1955, στην **Ίμβρο** και στην **Τένεδο** το 1964 και στην **Κύπρο** το 1974!!!!Αλλά και σήμερα ακόμη η Θράκη υπονομεύεται, το Καστελόριζο αμφισβητείται. Οφείλουμε ως Έλληνες να ξυπνήσουμε από τον λήθαργο στον οποίο έχουμε περιπέσει. Οφείλουμε ως Έλληνες **ΝΑ ΠΑΛΕΎΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΟ ΔΊΚΙΟ ΜΑΣ** Μέχρι τα κόκαλα των νεκρών να βρουν δικαίωση. Μέχρι να υπάρξει διεθνής αναγνώριση . Μέχρι να υποχρεωθεί η Τουρκία να ζητήσει συγγνώμη. Οι γενοκτονίες δεν παραγράφονται.

Είναι σημαντικό, μία τέτοια ημέρα, να μη ξεχνάμε. Γατί «Όποιος ξεχνάει το παρελθόν, είναι καταδικασμένος να το ξαναζήσει»!

Στην Ελλάδα η 19η Μαΐου είναι μέρα τιμής σε αυτούς που με αξιοπρέπεια και καρτερικότητα έζησαν τις μεγαλύτερες φρικαλεότητες της Σύγχρονης Ιστορίας, όχι γιατί έκαναν κάτι κακό αλλά γιατί απλά και μόνον ήταν Έλληνες και Χριστιανοί.

Όμως, μπορούμε να την κάνουμε και μία ημέρα ελπίδας.

Έφυγαν άδικα τόσες εκατοντάδες χιλιάδες ανθρώπινες ψυχές. Όμως, οι ιδέες τους είναι ακόμα ζωντανές. Οι πατρίδες του Πόντου δεν είναι ξεχασμένες. Δεν είναι γραφικές αναμνήσεις, όπως θέλουν να πιστεύουν κάποιοι. Είναι πατρίδες αλησμόνητες και όση σκόνη και να πέσει στο εξώφυλλο του βιβλίου της ποντιακής γενοκτονίας, πάντα θα υπάρχουν δυο χέρια να το καθαρίσουν και να το βάλουν στο ράφι της ιστορίας που του αξίζει.

Ο Ελληνισμός έχει περάσει από σαράντα κύματα. Όμως είναι ακόμα ζωντανός.

Και θα μείνει όσο υπάρχουν άνθρωποι, γιατί είναι ίσως το μοναδικό νοητικό οικοδόμημα που έφθασε τόσο κοντά στον άνθρωπο, που εξύψωσε τόσο πολύ τον άνθρωπο.

Γι' αυτό και δεν μπόρεσαν να τον σταματήσουν οι σφαγές, οι διωγμοί, ο ξεριζωμός.

Γιατί οι ρίζες μας δεν σε είναι σε χώματα. Είναι στις καρδιές και στα μυαλά των ανθρώπων.

Σημείωση: Κύριο θέμα της *Μεγάλης Ιδέας* ήταν η διεύρυνση των ελληνικών συνόρων, ώστε να συμπεριλάβουν περιοχές με ελληνικούς πληθυσμούς που βρίσκονταν υπό ξένη κυριαρχία Αναφέρεται στην προσπάθεια επανάκτησης των χαμένων εδαφών της Βυζαντινής αυτοκρατορίας και παρέμεινε ως στόχος ουσιαστικά όλων των Ελληνικών κυβερνήσεων μέχρι τον Αύγουστο του 1922, οπότε και εγκαταλείφθηκε οριστικά μετά τη Μικρασιατική καταστροφή.